

(2007 р.) і пізніше, аж до 3.07 (2006 р.). Підлетків, яких опікували батьки, бачили 21.06.2005 р. (дерева на подвір'ї по вул. Харківській), остання літня зустріч птахів цього виду – 12.07.2006 р. (просп. Шевченка, дворівні насадження).

Таким чином, в останнє десятиріччя (1997–2007 рр.) у м. Суми відбувається проникнення білошиїї мухоловки в урбанізований ландшафт, формується гніздова популяція, яка в 2007 р. нараховувала не менше 15 пар. Поки що важко сказати, наскільки урбанізаційний процес є розповсюдженим, адже в деяких інших містах і селах Сумської області спостерігаються лиш незначні його прояви. Так, наприклад, у с. Вакалівщина Сумського району білошиїки займають штучні гніздівлі на крайніх від лісу садибах (Кныш, 2003), також вони зрідка трапляються в м. Шостка (12.05.2004 р. гніздова пара трималася поблизу дятлового дупла у старому вербово-тополевому насадженні). Щодо інших регіонів України слід зауважити постійне

гніздування цього виду в зелених насадженнях м. Львів (Бокотей, 1995).

ЛІТЕРАТУРА

- Бокотей А.А. (1995): Обзор орнитофауны міста Львова. - Беркут. 4 (1-2): 3-13.
- Кныш Н.П. (2003): Экология размножения мухоловки-белошейки в лесостепных дубравах Сумской области. - Беркут. 12 (1-2): 100-111.
- Скворцова Г.М. (2006): Орнитофауна міста Суми. - Красназничий збірник: Статті та матеріали / Сумський обл. краєзнав. музей. Суми: Університ. книга. 220-246.
- Фридман В.С., Еремкин Г.С., Захарова-Кубарева Н.Ю. (2006): Специализированные городские популяции птиц: формы и механизмы устойчивости в урбосреде. Сообщение 1. Урбанизация как переход популяционной системы вида в состояние наибольшей устойчивости в нестабильной, изменчивой и гетерогенной среде. - Беркут. 15 (1-2): 1-54.

*Г.М. Скворцова,
вул. Сунруна, 3, кв. 3,
м. Суми, 40004,
Україна (Ukraine).*

STATUS OF MOUSTACHED WARBLER IN SARATOV REGION, RUSSIA

Evgeniy V. Zavalov, Vasily G. Tabachishin, Nikolay N. Yakushev

Abstract. Survey data on the Moustached Warbler in Saratov region are presented. The occurrence of the species is considered as not a result of single invasion but as a reflection of long-term trends in distribution of the species. Further distribution dynamics of Moustached Warbler in Saratov region and adjacent territories requires careful study.

Key words: Moustached Warbler, *Luscinola melanopogon*, Trans-Volga region, distribution, habitat.

Address: Faculty of Biology, Saratov State University, Astrahanskaya St. 83, Saratov, 410012, Russia; e-mail: zavalov@info.sgu.ru.

О статусе тонкоклювой камышевки в Саратовской области (Россия). - Е.В. Завьялов, В.Г. Табачишин, Н.Н. Якушев. - Беркут 16 (2). 2007. - Представлены данные регистраций тонкоклювой камышевки на территории Саратовской области. Предполагается, что появление в области камышевки – не результат одновременного вселения, а отражение долговременных тенденций в распространении вида. Дальнейшая динамика распространения тонкоклювой камышевки в Саратовской области и сопредельных регионах требует тщательного изучения.

At the end of the 20th century and at the beginning of the 21th century a few reports about registration of Moustached Warbler

(*Luscinola melanopogon*) in European Russia in such places where this species had not been seen earlier have appeared (Ovchinniko-

va, 1999; Bardin, 2005). Some hypotheses have been put forward concerning the causes of this remarkable phenomenon. In particular, there are opinions of long-term shifts of the habitat boundaries, the presence of significant fluctuations in the abundance dynamics (Zavialov et al. 2002, 2006).

For the first time Moustached Warbler was found in the territory of Saratov region in 2001. A female and a male were caught on May 9 and 10, respectively, in the southern end of Alexandrov-Gay district in the vicinities of village of Vetyolka in 4 km from the boundary with Kazakhstan in reed maces of a field-type not-flowing reservoir. The female had a well-developed inherited spot, which speaks for a probable character of reproduction of these birds (Zavialov et al., 2002).

Then Moustached Warbler was included in the regional faunistic lists on the basis of the detection of two individuals in the southern end of Alexandrov-Gay district on 9 and 10 May, 2001, which raised the question of the status of this species in the Saratov region. The answer could be given by additional survey only. With this purpose in the field seasons of 2002 and 2003, six research expeditions were carried out to clarify the invasion character of Moustached Warbler in the region. The first ones in May and early June of 2002 and 2003 gave no positive results, which indirectly points to rather a late arrival and an extreme rarity of these birds. Only later (on July 11, 2002 and August 30, 2003) in reed maces of a not-flowing reservoir near village of Vetyolka, near the place of the last record, 2 females were trapped in mist nets. Our inspection of the biotops near the places of catching for their nests was unsuccessful. The places of their nesting may be located at a significant distance from those of catching.

Therefore, the repeated detection of Moustached Warbler in the Saratov region in nest-suitable stacies obviously gives a basis for speaking of probable breeding of these birds.

The sizes of basic morphological attributes of the Moustached Warbler caught are presented in Table.

Measurements (mm) of Moustached Warblers caught near village of Vetyolka in Saratov region, Russia

Промеры (мм) тонкоклювых камышевок, пойманных возле с. Ветелка в Саратовской области

Parameter	Male, n = 1	Female, n = 2
Wing length	61.7	57.4 – 58.5
Tail length	60.2	59.3 – 54.1
Tarsus length*	21.4	21.0 – 20.1
Exposed culmen length	10.1	10.4 – 9.9
Culmen length from nostril	8.1	8.1 – 8.3
Bill width**	2.2	2.4 – 2.2

* Measured from tibia-metatarsus dimple to base of middle toe;

** Measured at anterior edge of nostril.

Thus, the data obtained allow the occurrence of Moustached Warbler in Saratov region to be considered not as a result of single invasion but as a reflection of the long-term trends in the distribution of the species. Further distribution dynamics of Moustached Warbler in Saratov region and adjacent territories requires careful study.

REFERENCES

- Bardin A.V. (2005): [One more occurrence of Moustached Warbler *Luscinola melanopogon* in the vicinities of "Wood on Vorskla"]. - Rus. J. Ornithol. 14: 629-630. (In Russian).
- Zavialov E.V., Yakushev N.N., Tabachishin V.G., Mosolova E.Yu. (2002): [Birds of the Northern Caspian Lowland: some aspects of the fauna structure, rare and new elements]. - Rus. J. Ornithol. 11: 333-341. (In Russian).
- Zavialov E.V., Shlyakhtin G.V., Tabachishin V.G., Yakushev N.N., Khrustov A.V., Piskunov V.V., Belyachenko A.V. (2006): [Rare and disappearing birds in the Red Book of Saratov region]. - Povolzhskiy J. Ecology. Spec. issue: 84-96. (In Russian).
- Ovchinnikova N.P. (1999): [Birds of water-marsh stacies in the vicinities of the "Wood on Vorskla" reserve (Belgorod region)]. - Rus. J. Ornithol. 8: 10-23. (In Russian).